QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tnejn 18 ta' {unju 2001

Numru 7

~itazzjoni 1032/1993

Direttur tal-Kummer`

versus

Alain Mangion

F'din il-kaw\a l-attur qieg]ed jitlob il-]las ta' penali talli l-konvenut ma]arisx il-patt li ja]dem mal-gvern g]al sentejn kif intrabat ta]t penali li jag]mel meta kien sponsorizzat mill-gvern biex seta' jag]mel kors ta' studji fl-università.

I`-`itazzjoni tg]id illi l-konvenut kien da]al fl-iskema ta' student-]addiem fil-kors ta' *B.A. (Accountancy*) u kien iffirma g]alhekk *form of undertaking* fit-23 ta' Marzu 1982. Il-konvenut kien imbag]ad in]atar fil-grad ta' uffi`jal amminis-trattiv fis-16 ta' Frar 1987.

Il-konvenut kien ing]ata *special unpaid leave* g]a\-\mien bejn l-1 t'Ottubru 1987 sal-31 ta' Mejju 1988 sabiex jag]mel \mien b]ala apprendist ma' so`jetà ta' *accountants* f'Londra.

B'se]] mill-1 ta' {unju 1988 il-konvenut irri\enja mis-servizz pubbliku, u dan bi ksur ta' l-obbligazzjoni li ntrabat biha fil-kuntratt tat-23 ta' Mejju 1982. B'ittra uffi`jali tas-16 ta' Jannar 1989 il-konvenut kien imsejja] biex i]allas id-dejn tieg]u i\da baqa' ma]allasx u g]alhekk l-attur feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti:

1. tg]id illi l-konvenut g]andu jag]ti s-somma t'elf tliet mija u]amsa u sebg]in lira (Lm1,375) talli naqas milli j]ares l-obbligazzjonijiet li ntrabat bihom bil-kuntratt tat-23 ta' Marzu 1982; u

2. tikkundanna lill-konvenut i]allas is-somma t'elf tliet mija u]amsa u sebg]in lira (Lm1,375), bl-img]ax u l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra uffi`jali tas-16 ta' Jannar 1989.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet[1]:

1. l-azzjoni ta' l-attur waqg]et bi preskrizzjoni; b'nota ta' l-24 ta' Marzu 1994[2] kompla jfisser li l-preskrezzjoni msemmija f'din l-e``ezzjoni hija dik ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili;

2. il-kuntratt tat-23 ta' Marzu 1982 ma jiswiex g]ax il-kunsens tal-konvenut kien vizzjat; fid-dikjarazzjoni ma]lufa minnu[3] l-konvenut fisser li hu kien mhedded illi, jekk ma jiffirmax, ma kienx jit]alla jkompli l-kors ta' studji li [à

---

[1] *Fol.* 15.

[2] *Fol.* 20.

[3] *Fol.* 16.

kien intg]a\el g]alih, u g]alhekk il-kunsens tieg]u kien vizzjat bil-bi\a' g]ax biex ikompli l-kors ma kellu ebda triq o]ra]lief li jiffirma; u

3. is-somma mitluba fi`-`itazzjoni hija wisq.

Il-fatti relevanti huma dawn:

Fil-]ar[a tat-3 ta' Novembru 1981 kienet saret sej]a fil-Gazzetta tal-Gvern biex min ried ikun sponsorizzat mill-gvern b]ala student-]addiem jag]mel talba g]alhekk. F'dik il-]ar[a kienu mfissra wkoll il-kondizzjonijiet ta' l-i*sponsorship*, fosthom dik mi[juba hawn ta]t:

> Meta jid]ol g]all-ewwel darba fil-kors]addiem-student irid jintrabat li ja]dem g]all-organizzazzjoni li qed timpjegah, wara li jkun temm il-kors b'su``ess, g]al perijodu ta' mhux anqas minn sentejn. Jekk dan il-perijodu ta' servizz ma jing]atax, il-]addiem-student ji[i obbligat li j]allas is-somma ta' £M2,000, so[[ett g]al tnaqqis *pro rata* g]al kull xahar s]i] ta' servizz. ... ...

Dak i\-\mien ma stajtx tid]ol b]ala student l-università jekk ma jkollokx *sponsor*.

Il-konvenut g]amel it-talba biex ikun sponsorizzat mill-gvern, u t-talba tieg]u ntlaqg]et u g]alhekk seta' jibda l-kors. Wara li beda l-kors kien mitlub jiffirma ftehim skond il-kondizzjonijiet li kienu dehru fil-Gazzetta tal-Gvern. Dan il-ftehim, li l-konvenut iffirmah fit-23 ta' Marzu 1982, *inter alia* jg]id hekk:

> I acknowledge that in accepting the nomination under the Worker-Student Scheme, I shall receive sums of money of public funds and be entitled to such employment at such salary or wage as is commensurate with the progress made and the qualifications obtained during the relative course of studies. I therefore undertake to serve the Government of Malta as an Administrative Officer for a period of two years.
>
> I further undertake that if, for any reason, I do not serve the Government for the period aforesaid, I shall pay to the Government a sum of two thousand Malta pounds (£M2,000) subject to a *pro rata* reduction for each completed month of service.[4]

Il-konvenut temm il-kors u iggradwa, u n]atar uffi`jal amministrattiv mad-Dipartiment tal-Kummer` fis-16 ta' Frar 1987. Billi i\da deherlu li x-xog]ol

---

[4] *Fol.* 5.

li kien qed jag]mel ma kienx qieg]ed jag]tih esperjenza fil-professjoni tieg]u, g]ax ma kienx qed jing]ata xog]ol t'*accountant,* il-konvenut talab u ng]ata *special leave* bla]las mill-1 t'Ottubru 1987 sal-31 ta' Mejju 1988 biex ikun jista' jie]u esperjenza ta' xog]ol ma' ditta ta' *accountants* barra minn Malta. Fl-1 ta' {unju 1988, imbag]ad, irri\enja l-]atra tieg]u mal-gvern b'se]] minn dak in-nhar stess[5].

B'ittra uffi`jali tas-6 ta' Jannar 1989[6] l-attur sejja] lill-konvenut biex i]allas elf tliet mija u]amsa u sebg]in lira (Lm1,375) b]ala penali *pro rata* talli ma g]amilx sentejn s]a] mal-gvern; din l-ittra kienet notifikata lill-konvenut fit-23 t'Ottubru 1992[7]. Billi l-konvenut baqa' ma]allasx l-attur feta] il-kaw\a tallum fil-31 t'Awissu 1993.

Nibdew billi nqisu l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili. Din hija preskrizzjoni ta']ames snin li tolqot l-azzjonijiet g]all-]las ta' kull obbligazzjoni li ma taqax ta]t preskrizzjoni aqsar jew ma tkunx tirri\ulta minn att pubbliku.

Il-konvenut irri\enja fl-1 ta' {unju 1988; kien g]alhekk dak in-nhar li beda jonqos mill-obbligazzjoni tieg]u (bla]sara, g]alissa, g]all-kwistjoni jekk dik l-obbligazzjoni kinitx tg]odd), u minn dak in-nhar bdiet tg]addi l-preskrizzjoni. Jekk il-preskrizzjoni ta]t l-art. 2156(f) tg]odd g]all-ka\, kienet tag]laq fl-1 ta' {unju 1993, sakemm ma tkunx inkisret b'att [udizzjarju jew b'xi mod ie]or.

Fil-fatt saret ittra uffi`jali kontra l-konvenut fis-6 ta' Jannar 1989. Huwa minnu li din l-ittra damet ma [iet notifikata, g]ax kienet notifikata biss fit-23 t'Ottubru 1992. Madankollu, xorta tg]odd biex tikser il-preskrizzjoni g]ax in-notifika saret qabel xahar wara l-a]]ar jum ta\-\mien tal-preskrizzjoni, kif irid l-art. 2130(1)

5 *Fol.* 34.

6 *Fol.* 23.

7 *Fol.* 24.

tal-Kodi`i ~ivili. G]alhekk il-preskrizzjoni nkisret fis-6 ta' Jannar 1989 u kienet tag]laq fis-6 ta' Jannar 1994. Qabel dakinhar, i\da, kienet pre\entata `-`itazzjoni li biha nfet]et il-kaw\a tallum.

L-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili hija g]alhekk mi`]uda.

Ng]addu issa g]all-e``ezzjoni li l-kuntratt tat-23 ta' Marzu 1982 ma jiswiex g]ax il-kunsens tal-konvenut ittie]ed b'tehdid u bi\a'.

Il-konvenut kien jaf bil-kondizzjoni tal-]las tal-penali, g]ax din kienet pubblikata fil-Gazzetta tal-Gvern qabel ma hu g]amel it-talba biex ikun sponsorizzat. G]alhekk kellu jag]mel g]a\la: jew ikun sponsorizzat mill-gvern b'dik il-kondizzjoni, u hekk ikun jista' jkompli l-istudji tieg]u, jew ma jkunx sponsorizzat mill-gvern u hekk jew isib *sponsor* ie]or jew ma jkomplix l-istudji. G]a\el li jkun sponsorizzat mill-gvern u g]alhekk g]a\el ukoll il-kondizzjoni tal-penali. G]amel l-g]a\la li jag]mel kull min jixtri xi]a[a bi prezz: jew tixtri l-]a[a i\da jkollok t]allas il-prezz tag]ha, inkella, jekk il-prezz ma jog][bokx, ma t]allasx il-prezz i\da tibqa' ming]ajr il-]a[a. Il-konvenut ukoll qabbel dak li ried jie]u ma' dak li kellu jintrabat bih, u g]amel l-g]a\la tieg]u. }a dak li ried jie]u, g]ax temm il-kors ta' studji tieg]u, ma]arisx il-parti tieg]u tal-ftehim, u issa jrid je]les mill-obbligazzjoni tieg]u.

Fil-fehma tal-qorti jidher `ar li l-kunsens tal-konvenut ma kien b'ebda mod vizzjat: ing]ata benefi``ju, i\da dan il-benefi``ju ma kienx gratuwitu. Il-bi\a' li biex tie]u dak li trid ikollok t]allas ukoll il-prezz ma hux bi\a' li jwaqqa' l-kuntratti.

L-e``ezzjoni ta' vizzju tal-kunsens hija g]alhekk mi`]uda; l-obbligazzjoni *ex contractu* tal-konvenut li j]allas il-penali tiswa, u l-konvenut g]andu j]allas.

Fadal it-tielet e``ezzjoni dwar il-*quantum* tal-penali.

Il-penal kienet t'elfejn lira (Lm2,000) li titnaqqas *pro rata* g]al kull xahar s]i] ta' servizz. Il-konvenut beda ja]dem mal-gvern fis-16 ta' Frar 1987 u]are[*on unpaid leave* fl-1 t'Ottubru 1987. Xhur s]a] ta' servizz g]alhekk g]amel sebg]a minn erbg]a u g]oxrin, u l-penali g]andha titnaqqas b'sebg]a minn erbg]a u g]oxrin t'elfejn lira, li ji[u]ames mija u tlieta u tmenin lira u tlieta u tletin `ente\mu (Lm583.33). Jifdal elf erba' mija u sittax-il lira u sebg]a u sittin `ente\mu (Lm1,416.67). L-attur qed jitlob anqas minn hekk; it-tielet e``ezzjoni, g]alhekk, ma tistax tintlaqa'.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi ti`]ad l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2156(f) tal-Kodi`i ~ivili, u ti`]ad ukoll l-e``ezzjonijiet l-o]rajn tal-konvenut, u tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-attur elf tliet mija u]amsa u sebg]in lira (Lm1,375) bl-img]ax minn meta kienet pre\entata `-`itazzjoni u flimkien ma' l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.